

UREDBA O IZVAJANJU DIREKTIVE INSPIRE GLEDE OMREŽNIH STORITEV

Irena Ažman

Uredba Komisije (ES) št. 976/2009 z dne 19. oktobra 2009 o izvajanju Direktive 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede omrežnih storitev (uredba) je bila pripravljena na podlagi direktive INSPIRE, ki določa, da morajo države članice vzpostaviti in upravljati omrežje storitev za zbirke prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki, za katere so bili metapodatki vzpostavljeni v skladu z navedeno direktivo. Za zagotovitev združljivosti in uporabnosti takih storitev na ravni Skupnosti je treba določiti tehnične podrobnosti in minimalna merila za opravljanje storitev, nanašajočih se na teme podatkov, ki jih zajema direktiva. Za te storitve je treba določiti ustrezne zahteve tudi zato, da se javnim organom in tretjim osebam zagotovijo tehnične možnosti za povezovanje njihovih zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki z omrežnimi storitvami. Uredba za zdaj ureja le storitve iskanja in pregledovanja. Ko bodo pripravljena ustrezna izvedbena pravila še za druge vrste storitev (prenos, transformacija in preklic drugih storitev), bodo sprejeta ustrezna dopolnila v obliki sprememb uredbe.

Uredba torej določa zahteve za vzpostavitev in vzdrževanje omrežnih storitev, ki jih določa direktiva, ter obveznosti glede razpoložljivosti navedenih storitev javnim organom držav članic in tretjim osebam. Za storitve iskanja in pregledovanja določa merila za kakovost storitev ter njihove minimalne vrednosti, ki jim mora posamezna storitev ustrezati. Merila za kakovost storitev so: učinkovitost, zmogljivost in razpoložljivost. Učinkovitost storitve pomeni najnižjo raven, po kateri se cilj šteje za dosežen, in ponazarja, kako hitro se lahko zahteva obdela z omrežno storitvijo INSPIRE. Zmogljivost storitve pomeni največje možno število hkratnih zahtev za storitev, ki se zagotavljajo z zajamčeno učinkovitostjo. Razpoložljivost storitve pomeni verjetnost, da je omrežna storitev na voljo.

Storitve iskanja morajo podpirati iskanje po metapodatkovnih elementih, ki jih določa Uredba za izvajanje direktive INSPIRE glede metapodatkov, iskalna merila, po katerih mora biti omogočeno iskanje, pa so določena že v direktivi. Z uredbo se dodajajo še nekatera nova.

Za obe vrsti storitev so določeni tudi postopki (operations), ki jih mora zagotavljati posamezna storitev. Storitve iskanja morajo tako zagotavljati: pridobivanje metapodatkov o storitvi iskanja (Get Discovery Service Metadata), iskanje metapodaktov (Discover Metadata), objavo metapodatkov (Publish Metadata) in povezovanje storitev iskanja (Link Discovery Service). Storitve pregledovanja pa morajo zagotavljati naslednje postopke: pridobivanje metapodatkov

o storitvi pregledovanja (Get Discovery Service Metadata), pridobivanje karte (Get Map) in povezovanje storitve pregledovanja (Link View Service). Vsi postopki so v uredbi podrobneje opisani.

Storitve pregledovanja podpirajo pregledovanje slojev v referenčnih koordinatnih sistemih, ki so navedeni v Prilogi 1 k direktivi INSPIRE. Storitev pregledovanja mora podpirati vsaj enega od obeh predpisanih formatov, to sta »Portable Network Graphics« (PNG) in »Graphics Interchange Format« (GIF).

Uredba je začela veljati 9. novembra 2009 in določa, da morajo države članice zagotoviti osnovno operativno zmogljivost za storitve iskanja in pregledovanja najpozneje do 9. maja 2011, medtem ko morajo navedene storitve popolnoma ustrezati določilom uredbe v dveh letih, torej do 9. novembra 2011.

Vir:

Uradni list Evropske unije, L 274, Zvezek 52, 20. 10. 2009, <http://eur-lex.europa.eu/sl/>

mag. Irena Ažman

Geodetska uprava Republike Slovenije

Urad za geodezijo

e-pošta: irena.azman@gov.si